

Mat-ABC

åk F-1

Här får eleverna försöka komma på olika saker som går att äta eller dricka på alfabetets alla bokstäver. De får också reflektera över om allting går att äta upp eller om något blir matavfall.

Syfte och mål

Eleverna får arbeta med bokstäverna och sitt ordförråd på temat mat och matavfall. Eleverna blir säkrare på bokstäverna och utvecklar förmågan att höra vilket ljud ord börjar på. De får kunskap om vad matavfall är och förståelse för skillnaden mellan matavfall och matsvinn.

Koppling till läroplanen

Förskoleklass

Språk och kommunikation

- *Bokstäver och andra symboler för att förmedla budskap.*
- *Samtala, lyssna, ställa frågor och framföra egna tankar, åsikter och argument om olika områden som är bekanta för eleverna.*

Natur, teknik, samhälle

- *Hur människors olika val i vardagen kan bidra till en hållbar utveckling.*

Lågstadiet

Svenska

- *Gemener och versaler, stavning av vanligt förekommande ord.*
- *Alfabetet och alfabetisk ordning.*
- *Ord och begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor, kunskaper och åsikter.*

Förkunskaper

Viss kännedom om bokstäverna, förmåga att lyssna på vilket ljud ett ord börjar med och koppla ljudet till bokstaven.

Tidsåtgång

Arbetet med elevernas Mat-ABC kan förslagsvis göras vid många kortare återkommande tillfällen, t.ex. i samband med annan bokstavsträning.

Arbetsätt

Diskussion i helklass samt enskilt arbete med bokstäverna.

Material

- Arbetsblad, ett ex per elev, skriv ut valda bokstäver.
- Färgkritor eller färgpennor.

Genomförande

Inledning

Inled gärna med en liten diskussion om mat, t.ex.:

- favoritmat
- skolmat
- matavfall och matsvinn.
- Sorterar eleverna matavfall, hemma och i skolan?
- Vet de vad matsvinn är? (Svar: Det är mat som slängs som man hade kunnat äta upp. En del av matavfallet är inte matsvinn, t.ex. skal, kärnor, ben, kaffesump etc.)
- Kan eleverna komma på något man kan äta eller dricka på en viss bokstav, t.ex. första bokstaven i sitt namn?

Arbeta med bokstavskort

Kopiera upp arbetsbladen med bokstavskort. Det är 4 bokstäver per sida (alla utom x är med). Antingen kan eleverna göra dem i ordning på A4-sidan, eller så klipper ni isär och gör bokstäverna i den ordning eleverna börjat träna på dem. De kan t.ex. ha ett häfte där de klistrar in de utklippta bokstavskorten.

På varje bokstavskort ska eleverna:

- Färglägga stor och liten bokstav i valfri färg.
- Komma på nåt man kan äta eller dricka som börjar på den bokstaven, och rita en bild till.
- Skriva den stora och lilla bokstaven samt ordet för det de ritat.
Alternativ: de skriver bara bokstaven om de inte tränat på övriga bokstäver och kan skriva ord, eller så samlar ni ord på väggen, se nedan under *Tips*.
- Kryssa i om allt går att äta upp eller om någon del blir matavfall.
(Syfte: Eleverna blir medvetna om skillnaden mellan matavfall och matsvinn.)

Tips: Börja med att samla ord på en viss bokstav gemensamt på tavlan. Då kan eleverna sedan skriva av ordet och få rätt stavning. Om du skriver orden på papper kan dessa sedan sitta kvar på en vägg i klassrummet till senare tillfällen när eleverna arbetar med bokstäverna. Det kanske inte går att hitta på något ät- eller drickbart på alla bokstäver. Bestäm då om eleverna ska hoppa över den bokstaven eller bara träna på att skriva bokstaven i det tomma utrymmet. Alla bokstäver utom X är med. Se förslag på ord nedan.

Genomgång

Låt eleverna berätta och visa vad de kommit på för mat. Diskutera om man kan äta upp allt, eller om något blir matavfall, isåfall vad? Det kan t.ex. vara skal, kärnor, stjälk och blast på frukter och grönsaker, ben i fisk och kött, sump och teblad/påse på kaffe och te.

Förslag på ord

A	B	C	D, E	F	G
A-fil aioli ajvar ananas anka apelsin aprikos avokado	bacon banan barbecuesås basilika biff blandfärs blomkål blåbär bostongurka broccoli bröd bulgur bulle bär bönor	citron carbonara chiafrön cheesecake chili chilisås chili con carne chips choklad couscous crêpes curry	dadlar daim digestivekex dill dipp donut drakfrukt dumpling edamame enbär enchilada	falafel falukorv fikon fil filmjök fisk fiskgratäng fiskpinnar flingor fläder fläskfilé fläskkött frukt fruktsoppa färskost	glass godis granatäpple gräslök grädde gröt gulasch guacamole gurka

H	I	J	K	L	
hallon halloumi hamburgare havre hjordron honung honungsmelon hummus	indisk gryta ingefära isbergssallad isglass iskaffe iste	Janssons frestelse jordgubbar jordnötter jordnötssmör jos/juice	kaffe kalkon kanel kanelbulle kaka kakao kantarell karamell kardemumma kebab keso ketchup kex kimchi	kiwi knäckebröd kokos korv korvstroganoff kräftor kvarg kyckling kycklinggryta körsbär kött köttbullar köttfärs köttfärssås	lasagne lax leverpastej lime lingon linsgryta linser läsk lök

M	N	O	P	Q	R
majonnäs majs makaroner mandarin mango melon mjukglass mjöl mjölk morot muffins muskot/musko tnöt müsli	naanbröd nachos nejlika nektarin nudlar nutella nypon nyponsoppa nötfärs nötkött nötter	O'boy oliver omelett oregano ost ostbågar ostkaka oxfilé oxkött	paj pannkaka paprika passionsfrukt pasta peppar persika persilja pesto pirog pizza plommon plättar pommes potatis purjolök pyttipanna päron	quesadillas quiche quinoa quorn	rabarber raggmunk ris risotto rosmarin rotfrukter rulltårta rädisa rödbeta rödbetsallad räkor rösti

S	T	U	V, W	X, Y, Z	Å, Ä, Ö
saft sallad salt senap sill skinka smoothie smör smörgås socker soya spagetti sparris spenat sushi svamp svartpeppar sås	tacos te tikka masala timjan tomat tomatsoppa torsk tortellini tzaziki tårta	ugnspannkaka ugnsrostade rotfrukter	vanilj vaniljsås vatten vattenmelon vinbär vindruva vitlök vitpeppar våfflor vårullar välling wok wrap	xylitol yoghurt zucchini	ål åkerbär ägg äggröra älg äppelcider äppelmos äppelpaj äpple ärtor ärtsoppa örter örtte